

Kladno 27. 6. 2021 / Čtvrtá neděle po sv. Trojici

Introit: Skutky Hospodinovy si připomínám, připomínám si onen tvůj div z dávnověku. Rozjímám o všech tvých činech a přemítám o tvých skutcích. Bože, tvá cesta je svatá. Který bůh je velký jako Bůh náš? Ty jsi Bůh, jenž činí divy! Svoji moc jsi dal národům poznat. (Ž 77, 12-15)

Píseň 626

Modlitba

Chvála tobě, Bože, Stvořiteli nebe i země a všeho co jest. Stanovil jsi pevný řád věcí v harmonii a dokonalosti. Učinil jsi člověka a zjevil jsi mu svoji slávu. K jeho spáse jsi poslal na svět svého milovaného Syna, Našeho Pána Ježíše Krista, aby nám zjevil tvoji vůli. On je nejvěrnějším z tvých služebníků. On dokonale kráčel po cestách, které jsi mu určil. Kéž i my poznáváme tvé cesty a kráčíme po nich. Kéž nám tvoje slovo dává světlo a ukazuje směr. Kéž tvoje slovo potěší, povzbudí, abychom ve svých životech méně zoufali a více doufali. Ať nám k tomu pomáhá Duch svatý, duch pravdy a života. Amen.

První čtení (Mt 5, 43-48)

Píseň 686

Základ kázání (Gn 50, 15-21)

15 Když si Josefovi bratři uvědomili, že jejich otec je mrtev, řekli si: „Jen aby na nás Josef nezanevřel a neoplatil nám všechno zlo, kterého jsme se na něm dopustili.“ **16** Proto mu vzkázali: „Tvůj otec před smrtí přikázal: **17** Josefovi řekněte toto: ‚Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť prosím služebníkům Boha tvého otce to přestoupení.‘“ Josef se nad jejich vzkazem rozplakal. **18** Pak přišli bratři sami, padli před ním a řekli: „Tu jsme, měj nás za otroky!“ **19** Josef jim však odvětil: „Nebojte se. Což jsem Bůh? **20** Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro; tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid. **21** Nebojte se už tedy; postarám se o vás i o vaše děti.“ Tak je těšil a promlouval jim k srdci.

Kázání

Sestry a bratři, kdybychom měli nástroj, kterým bychom dokázali analyzovat do detailů dopad některých našich skutků, mnohé z nich bychom si odpustili. Konáme je v čase, kdy si neuvědomujeme, že se mohou obrátit proti nám. Kdy si užíváme, že někomu ubližujeme, že máme navrch. Že je nám příjemné mít pocit moci nad někým, kdo je nám dán na milost a nemilost.

Josefův příběh, který se pomalu uzavírá v závěrečné kapitole knihy Genesis, je rodinným dramatem s dobrým koncem, necháme-li stranou pokračování celého příběhu, kdy se potomci Jákobovi stali otroky v Egyptě. Avšak i to skončí osvobozením.

Rodinné vztahy bývají někdy idylické. Sourozenci se mají rádi, rodiče mají rádi své děti. Ty jim lásku opětují. Jsou na sebe milí, chovají vůči sobě vstřícně. Jsou si oporou. Ale když je někde zárodek rivality, nenávisti, závisti, dychtivosti po majetku, neshody kolem dědictví, může to znamenat pro rodinné vztahy peklo. Rázem máte otrávený život v kolotoči nesnášenlivosti bez konce. Josef se stal obětí závisti svých bratrů vyvolané možná přehnanou přízní jeho otce, který ho měl za nejoblíbenějšího syna. Jákob, dokud žil, měl situaci pod kontrolou. Uměl vztahy svých dětí korigovat a kočírovat. Josefovi bratři tušili, že jim Josef nemůže ublížit, protože by tím ublížil i svému otcovi. Ale co teď, když je Jákob mrtvý? Zavrhne své sourozence? Pomstí se?

Josef vyvolal závist a nenávist svých bratrů nejen tím, jak si ho otec mimořádně oblíbil, ale vlastními podivnými sny, které podle všeho vyprávěl s radostí. Cítil se lépe v blízkosti své matky a svého otce než ve společnosti bratrů starajících se o stáda dobytka. Jeho sny mu zřejmě dodávaly sebevědomí. Mohl se cítit výjimečně, což tušil i otec Jákob. Když Josef vyprávěl o snu, v němž se mu klanělo slunce, měsíc a jedenáct hvězd, nevěřicně reagoval i otec Jákob: „Jaký žes to měl sen? Že i já, tvá matka a tvoji bratři přijdeme, abychom se před tebou skláněli k zemi?“ Bratři na něho žárlili, ale otec na to nepřestával myslet.” (Gn 37, 10-11)

Jeho bratři se cítili poníženě a hledali způsob, jak mu to dát (řeceno česky) sežrat. Jejich plány byly doslova vražedné. Josef přežil díky jeho nejstaršímu bratrovi, který zvolil menší zlo, prodej do otrokářství. Otcovi předali Josefovy šaty namočené do krve, aby ho přesvědčili, že jeho nejoblíbenější syn byl zabit šelmou.

Pokračování rodinného dramatu známe. Medánci prodali Josefa faraonovu dvořanu Potífarovi. Josef zdárně sloužil v domě svého nového pána, dokud se nestal opět obětí krivého obvinění od ženy Potífara. Následovalo třináct let ve vězení. Odsud se dostal rovnou k faraonovi, kterému pomohl vyložit sny, a pomohl řešit potravinovou krizi. Boží cesty jsou nevyzpytatelné. Hlad přivedl do Egypta Josefovy bratry. Josef je poznal, ale nic jim neřekl. Bratři ho poznali později podle toho, jak se k nim různě choval. Když se potravinová situace v celé oblasti nezlepšila, Josef navrhl, aby se jeho otec a bratři usadili v Egyptě. A tak šel čas do dne, kdy jejich otec Jákob zemřel. A na tohle navazuje náš dnešní text.

Mnoho problémů v rodinách vzniká a graduje po smrti rodičů, kteří mohou do té doby působit jako katalyzátory ve vztazích mezi sourozenci. Jákob byl garantem porozumění a rovnováhy ve vztazích svých dětí. Vztah Josefa a jeho bratří nesl stín nerovného dětství a dospívání. Dokud Jákob žil, uplatňoval svoji autoritu. Všichni ho uznávali a vážili si ho. Jeho smrt ukazuje, že na minulost nelze jen tak zapomenout. Josefovi bratři jsou najednou plni strachu a nedůvěry vůči Josefovi. Cítí tíhu viny z neblahé minulosti. Nevědí, co mají od svého bratra očekávat. Pomstu? Pochopení? Opuštění? A nepotrestá je sám Bůh, který se jeví jako režisér celého příběhu?

Když nemáte uzavřené účty z rušivé minulosti, nemůžete mít klidnou duši. Krivdy z minulosti dokážou člověka tížit, ať už jste ukřivděný, nebo jste tím, kdo křivdil. Nebo jste ublížený, nebo tím, kdo ublížil. Josefovi bratři chtějí ze strachu iniciativně jednat. Posílají svému bratrovi vzkaz a zneužívají jméno otce, který prý Josefovi vzkázal: „Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť prosím služebníkům Boha tvého otce to přestoupení.“ Myslím si, že pokud to Jákob chtěl opravdu řešit, řekl by to sám přímo Josefovi, dokud žil, a ujistil by se, že Josef svým sourozencům neublíží. Proč to Jákob neudělal? Pravděpodobně věřil svému synovi, věděl, jaké má srdce a poslání, že není schopen pomsty, ani na to nemyslí. A jaká je jeho reakce?

Vzkaz bratrů ho rozplakal. Asi mu není příjemné, že jeho bratři takto uvažují, že si toto o něm myslí, že na to vůbec myslí. Soucítí s nimi. Nebo jde o pláč z radosti nad krásným vzkazem svého otce? Nebo vzpomínky na minulost a na to, kam se až dostali. Vše se v něm mísí.

Josef mi trochu připomíná jednoho z nejvýznamnějších osobností současných dějin, nebo minulého století, někdejšího vězně apartheidu a jihoafrického prezidenta Nelsona Mandelu. Po dvaceti sedmi letech ve vězení kvůli jeho oprávněnému boji proti apartheidu, se dočkal svobody, dostal se k moci. Mnozí, zejména zástupci bělošské menšiny, se obávali pomsty a komunismu. Mandela místo toho nabídl odpuštění a smíření.

Josef může a chce odpustit. Trpěl, zažil si svoje, těžké chvíle. Ale nakonec mohl se svým životem něco udělat. Nic mu nechybělo. Měl skvělou rodinu, úspěch, slávu, uznání nadřazených, zdárné řešení těžké ekonomické situace. Jeho sny se splnily. Přesto mu sláva a úspěch nestoupily do hlavy. Je plný pokory, ví, že za ním a nad ním je Bůh, Bůh jeho otců, Abrahama, Izáka a Jáкова. Ten ho doprovází a žehná mu. Svým bratrům nepřeje nic zlého za to, co mu v mládí provedli. Chce, aby i oni těžili z Božího požehnání a milosrdenství, které ho doprovází. Rýsuje se tedy dobrý konec rodinného příběhu.

O tom, jak naložíme s lidmi, kteří nám ublížili, zda půjdeme cestou pomsty, nebo cestou usmíření a odpuštění, je věc osobního rozhodnutí. Josef zvolil pokoru a poslušnost Bohu, zvolil cestu smíření. Uměli bychom se inspirovat Josefem? Dokázali bychom velkoryse odpustit svým nepřátelům, nebo lidem, kteří svoje pochybení uznali a litují ho? Dokážeme se vypořádat se svou minulostí a uzavřít ji? Dokázali bychom najít správná a vstřícná slova, která razí cestu smíření? Je důležité si uvědomit, že jsme všichni pod Boží milostí, všichni přijímáme odpuštění od Pána Boha. Tam, kde naše možnosti končí, a nemáme sílu udělat vůči druhým vstřícný krok, a myslíme více na pomstu, která je, jak se říká sladká, hledejme sílu v modlitbě.

Prosme Boha, aby nám ukázal cestu, abychom byli vnitřně zdraví. Prosme Boha, aby nám pomohl hojit rány z minulosti, abychom nerozjeli kolotoč zla, ale abychom nad zlem zvítězili dobrem, nad nenávisť zvítězili láskou, nad závistí zvítězili přejícností. Kéž se pravdivě modlíme “odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům. Kéž je pravdivé naše vyznání, když říkáme, že věříme v odpuštění hříchů. Amen

Píseň 198

Ohlášky

- 1) Zveme na bohoslužby v neděli, 4. 7. Budeme slavit VP.
- 2) Děkuji Ladce za doprovod (zpěv Iva a Michal), Oldovi za vysílání.
- 3) Dnešní sbírka je pro potřeby sboru.
- 4) Synodní rada vyhlásila sbírky pro obce zasažené tornádem.
- 5) Ještě něco...?
- 6) Narozeniny: Příští týden budou slavit narozeniny Kája Matějková a Honzík Zetek. Přejeme jim zdraví, milosrdenství a požehnání.

Píseň 508

Přímluvy

Bože, stvořil jsi zemi, dal jsi ji člověku k obývání a obdělávání. Prosíme, abychom se uměli dělit o dary země a přírody, aby každý člověk mohl těžit ze všeho, co nám dáváš. Dej, abychom byli šetrní k tomu, co patří nejen nám, ale také budoucím generacím.

Uč nás milosrdenství, vzájemnosti a svornosti, abychom uměli druhé přijímat, respektovat a vidět v nich lásku a dobro. Dej nám odvahu otevírat se druhým a podporovat potřebné.

Prosíme za všechny lidi na světě, kterým se hroutí svět vinou války, násilí, sociální nespravedlnosti a řádění přírodních katastrof. Myslíme zvláště na oběti válek v Sýrii, Izraeli a Palestině, v Iráku, Afgánistánu, Etiopii, Demokratické republice Kongu, a na mnoha jiných místech; na oběti hladomoru v Severní Koreji, a na mnoha jiných místech v Africe a jinde ve světě; na oběti řádění přírodních katastrof na Hodonínsku, Břeclavsku a na mnoha jiných místech na světě. Prosíme o sílu a ochotu pro všechny, kteří se snaží pomáhat a zmírnit dopad přírodní katastrofy.

Prosíme o duševní zdraví a psychickou pro všechny zasažené. Jako lidé dokážeme pomoci s obnovou nemovitostí a jiného jmění, lékař dokážou uzdravit zraněné, ale není snadné vzít lidem trvalé šrámy v duši, vrátit jim důvěru, vzít jim strach a paniku. Prosíme o dotek tvého milosrdenství.

V tichosti se ti svěřujeme se vším ostatním, co nás trápí...

Slovy Pána Ježíše k tobě spolu voláme: **Otče náš...**

Poslání

Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle. Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. (Ř 8, 27-28)

Požehnání

Takto se vyhlašuje požehnání nad Izraelem: Hospodin ti požehnej a opatruj tě. Hospodin rozjasni nad tebou svou tvář a buď ti milostiv. Hospodin obrať k tobě svou tvář a obdař tě pokojem. Amen. (Nu 6,24r-26)

Píseň 176